

שבט לוי¹²⁵; "ויוסף לא יישא, שהוא מלך" – שכן עובדת היותו של יוסף מלך ושליט במצרים היא שגרמה לדחיית השעבוד.

ומעתה יובן ההבדל בין נשיאת ארונו של יעקב לנשיאת ארונו של יוסף:

הסיבה לכך שלוי לא השתתף בהעלאת ארונו של יעקב ממצרים היתה, כאמור, משום שמעשה זה ביטא את התחלת השעבוד; הוצאת עצמות יוסף ממצרים, לעומת זאת, היתה חלק מהגאולה ("פקוד יפקוד אלוקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה"¹²⁶), ולכן אין כל סיבה ששבט לוי לא ישתתף בה, ואדרבה – הדבר ראוי במיוחד לשבט לוי, ובפרט למשה רבנו, גואלם של ישראל.
(לקו"ש ח"כ ע' 237 ואילך)

—

אוצר החכמה

כט

וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בְּנָיו אֶרְצָה פְּנֵעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעַרַת שְׂדֵה
הַמַּכְפֵּלָה (ג, יג)

בתרגום יונתן בן עוזיאל מובא, שכאשר נודע לעשו שבניו של יעקב עומדים לקבור אותו במערת המכפלה, הגיע לשם בעצמו ולא הניח לקבור את יעקב, עד שחושים בן דן נטל חרב והתיז את ראשו; והיה ראשו של עשו מתגלגל, עד שנכנס לתוך המערה ונח בחיקו של יצחק ("רישיה דעשו... בגו עיטפיה דיצחק").

ולכאורה הדבר תמוה: איך ייתכן שראשו של עשו הרשע מונח בחיקו של יצחק – והרי "אין קוברין רשע אצל צדיק"¹²⁷ (עד כדי כך, שכאשר

125. ראה תוס' הדר זקנים שמות א, יג. חזקוני ודעת זקנים מבעלי התוספות שם ה, ד.

126. לקמן פסוק כה.

127. סנהדרין מז, א. טושו"ע יו"ד סי' שסב ס"ה.

השליכו לקברו של אלישע הנביא את גופו של נביא שקר, עשה הקב"ה נס ונביא השקר קם לתחייה¹²⁸?

ויש לבאר¹²⁹:

רשעותו של עשו היא מצד "גופו", כלומר – עשו כפי שהופיע כאדם חי בעולם הזה; אבל מצד "ראשו", כלומר: בשורשו הרוחני הוא קשור ליצחק, ואף יש בו ניצוצות קדושה גבוהים ונעלים מאוד. ולכן יצאו מזרעו נשמות גבוהות, כרבי מאיר ואונקלוס הגר (וכפי שמצינו¹³⁰ שהגרים ^{אוצר החכמה} באים בעיקר מבני אדום, ולא מבני ישמעאל).

ולכן, כשראשו של עשו נפרד וניתק מגופו – הראש כשלעצמו אינו נחשב עוד כ"רשע", וניתן לקוברו אצל יצחק. (לקר"ש חט"ו ע' 193)

¶

**וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹקִים חֲשַׁבָה לְטוֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה
כִּיּוֹם הַזֶּה לְהַחִיית עִם רַב (ג, כ)**

יש לשאול:

(א) מאחר שכוונתו של יוסף היתה לנחם את אחיו ולדבר על לבם – מדוע בחר לציין גם את הצד השלילי ("אתם חשבתם עלי רעה"), ולא הסתפק בציון הצד החיובי ("אלוקים חשבה לטובה")?

(ב) לעיל¹³¹ פירש רש"י, שדברי עשו "יש לי רב" הם לשון גאווה

128. מ"ב יג, כא. סנהדרין שם.

129. וראה תורה אור תולדות כ, סע"ב ואילך.

130. ראה מדבר קדמות (להחיד"א) מערכת גרים. כלי יקר תולדות כה, כג. מאמרי

אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' תקה.

131. וישלח לג. יא.